

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. P. IR SEESAM INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. rugpjūčio 8 d. Nr. 242-238

Vilnius

Lietuvos bankas gavo V. P. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *Seesam Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą (toliau – draudikas), kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. kovo 8 d. Būsto ir gyventojų turto draudimo taisyklių (2015 m. kovo 1 d. redakcija) (toliau – Taisyklės) ir Bendrųjų draudimo sutarties sąlygų (2010 m. spalio 1 d. redakcija) (toliau – BDSS) pagrindu pareiškėjas su draudiku sudarė Būsto ir gyventojų turto draudimo sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Draudimo sutartis), kuria nuo 2016 m. kovo 11 d. iki 2019 m. kovo 10 d. buvo apdraustas nekilnojamas turtas (gyvenamasis namas su garažu (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*)), esantis (*duomenys neskelbtini*)), kilnojamas turtas (namų turtas) ir šeimos civilinė atsakomybė. Draudimo polise numatyta 780 Eur draudimo įmoka ir jos mokėjimo tvarka: „pirma draudimo metų įmoka 260 Eur mokama iki 2016 m. kovo 11 d. Sekančių metų įmokos 260 Eur mokamos iki kovo 11 d.“

2018 m. vasario 25 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie artėjantį draudimo įmokos sumokėjimo terminą, nurodė mokėjimo (2018 m. kovo 11 d.) ir įmokos dalį (260 Eur).

Negavęs įmokos, 2018 m. balandžio 25 d. draudikas el. paštu kreipėsi į pareiškėją ir nurodė, kad jis vėluoja sumokėti draudimo įmoką pagal Draudimo sutartį, tačiau pareiškėjas, atsakydamas į pranešimą, nurodė, kad draudiko paslaugomis naudotis nebeplanuoja, nes yra sudaręs draudimo sutartį kitoje draudimo bendrovėje, ir paprašė pranešimų nebesiųsti.

2018 m. balandžio 27 d. draudikas el. paštu informavo pareiškėją, kad, norėdamas nutraukti Draudimo sutartį, jis turi informuoti apie tai draudiką ir užpildyti prašymą. Draudikas nurodė, kad tokio prašymo negavo, todėl pareiškėjui draudimo apsauga yra teikiama. Taip pat paaiškino, kad, nutraukus sutartį 2018 m. balandžio 27 d., pareiškėjui reikės sumokėti 34,19 Eur už draudimo apsaugą nuo 2018 m. kovo 11 d. iki sutarties nutraukimo dienos.

Tą pačią dieną, atsakydamas į draudiko el. laišką, pareiškėjas nurodė, kad yra sudaręs draudimo sutartį su kita draudimo bendrove, todėl draudiko prašomos įmokos nemokės. Be to, pareiškėjo nuomone, sutartis įsigalioja, kai yra sumokami pinigai, tačiau įmokos jis nesumokėjo, o savitarnos paskyroje draudiko interneto puslapyje nutraukti sutarties nėra galimybės, todėl nutraukti Draudimo sutarties jis negalėjo.

Draudikas, atsakydamas į pareiškėjo el. laišką, nurodė, kad Draudimo sutartis buvo sudaryta 2016 m. trejų metų laikotarpiui, ir, pareiškėjas, sumokėdamas pirmąją įmoką, patvirtino, jog sutinka su Draudimo sutarties sąlygomis. Taip pat draudikas paaiškino, kad dėl įmokos nesumokėjimo automatiškai Draudimo sutartis nenutraukiama ir tai nereiškia, kad sutartis nebuvo sudaryta. Draudikas nurodė, kad pagal BDSS nuostatas klientas turi teisę nutraukti sutartį raštu, pranešęs apie tai draudikui. Dėl to, kad klientas būstą apdraudė kitoje draudimo bendrovėje, draudiko teigimu, su juo sudaryta Draudimo sutartis nenutraukiama, nes dėl žalos jis galėtų

kreiptis tiek į draudiką, tiek į kitą draudimo bendrovę.

Gavęs draudiko atsakymą, pareiškėjas taip pat pateikė draudikui pretenziją dėl 2018 m. balandžio 25 d. pranešimo apie išsiskolinimą. Pretenzijoje nurodė, kad draudimo apsauga nesinaudoja ir yra apsidraudęs kitoje draudimo bendrovėje, todėl prašo nutraukti turimą Draudimo sutartį, jeigu draudikas ją laiko galiojančia. Tačiau pareiškėjas nurodė nesutinkantis, kad Draudimo sutartis yra vis dar galiojanti, nes: Draudimo sutartyje nėra nurodytų Draudimo sutarties nutraukimo sąlygų ir apie jas nebuvo informuotas jokių kitu būdu; draudiko interneto puslapio savitarnos paskyroje nebuvo galimybės nutraukti Draudimo sutartį; draudikas su juo nesusisiekė dėl negautos įmokos ir nesidomėjo, ar jis planuoja naudotis draudimo apsauga bei neinformavo apie visas galimas nesumokėjimo pasekmes; kitos draudimo bendrovės darbuotoja nurodė, kad minėtoje bendrovėje įprasta praktika, jog Draudimo sutartis nutrūksta nesumokėjus įmokos. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis pareiškėjas prašė panaikinti draudiko pareikštą skolinį reikalavimą.

2018 m. gegužės 22 d. draudikas pateikė pareiškėjui atsakymą į pretenziją ir nurodė, kad Draudimo sutartimi pareiškėjas, sudarydamas Draudimo sutartį, įsipareigojo mokėti draudimo įmokas kiekvienų Draudimo sutarties galiojimo metų kovo 11 d., o draudikas įsipareigojo teikti draudimo apsaugą. Pareiškėjui nesumokėjus įmokos, Draudimo sutartis nebuvo nutraukta, nes apie nutraukimą pareiškėjas turėjo pranešti draudikui prieš penkiolika dienų (BDSS 5.3.1 papunktis). Taip pat nurodė, kad dėl sutarties, sudarytos kitoje draudimo bendrovėje tam pačiam objektui, draudimo sutartis nenutraukiama, tokiu atveju įvyksta dvigubas draudimas (BDSS 6.2.3 papunktis). Pranešime draudikas, be kita ko, nurodė, kad Draudimo sutartis buvo nutraukta nuo pretenzijos gavimo dienos (2018 m. balandžio 27 d.), o susidariusi skola už Draudimo sutarties galiojimo laikotarpį sudaro 34,19 Eur.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko pateiktu atsakymu ir reikalavimu padengti išsiskolinimą, todėl kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjo teigimu, informacijos apie tai, kad nutraukiant Draudimo sutartį reikia raštu informuoti draudiką, jis niekur nerado, be to, jam atrodė, kad nesumokėjus įmokos draudikas nesuteikia paslaugos, t. y. Draudimo sutartis automatiškai nutraukiama. Pareiškėjas prašė rekomenduoti draudikui atsiimti skolinį reikalavimą, nes tuo laikotarpiu draudimo apsauga nesinaudojo.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas dėl pareiškėjo kreipimesi nurodytų aplinkybių ir reikalavimo pagrįstumo. Draudiko teigimu, nei Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, nei Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas nenumato tokios tvarkos, pagal kurią, draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos, kurios mokėjimo terminas nurodytas draudimo sutartyje, draudimo sutartis pasibaigs. Priešingai, draudimo įstatymas draudikui netgi draudžia nutraukti ne gyvybės draudimo sutartį nepranešus draudėjui apie nesumokėtą draudimo įmoką ir neinformavus apie įmokos nesumokėjimo teises pasekmes. Draudikas paaiškino, kad šiuo konkrečiu atveju BDSS nuostatos (5.4.1.1, 5.6.1, 6.5.3, 6.5.5 papunkčiai) atitinka Civilinio kodekso ir Draudimo įstatymo nuostatas, t. y. nustato sudarytos sutarties nutraukimo tvarką bei numato draudimo įmokos nesumokėjimo teises pasekmes.

Draudikas nurodė nepasisakysiantis dėl pareiškėjo kreipimosi motyvo, jog kitoje draudimo bendrovėje jam buvo paaiškinta, kad nesumokėjus draudimo įmokos sutartis pasibaigia, nes nėra atsakingas už trečiųjų asmenų, nesusijusių su draudiku, konsultacijas.

Draudikas taip pat nurodė, kad jo savitarnos sistemoje nėra galimybės nutraukti Draudimo sutartį, tačiau tai nepanaikina pareiškėjo pareigų vykdyti Draudimo sutartimi prisiimto įsipareigojimo tinkamai vykdyti Draudimo sutartį ir mokėti draudimo įmokas, o nusprendus nutraukti Draudimo sutartį apie tai informuoti draudiką (BDSS 5.4.1.1 papunktis).

Dėl pareiškėjo teiginių, jog jis nebuvo informuotas apie įmokos nesumokėjimo teises pasekmes, draudikas nurodė, kad prieš sumokant pirmąją draudimo įmoką tiek dėl vėlesnių draudimo įmokų, pareiškėjas buvo informuotas el. paštu, o apmokėjimui pateiktose sąskaitose, be kita ko, buvo nurodoma, kad draudimo įmokos ar jos dalies nesumokėjimas Draudimo sutarties nenutraukia.

Draudikas nurodė manantis, kad pareiškėjas privalo prisiimti dėl Draudimo sutarties nutraukimo kilusias teises pasekmes ir sumokėti 34,19 Eur draudimo įmoką už draudimo apsaugą nuo draudimo įmokos mokėjimo dienos (2018 m. kovo 11 d.) iki Draudimo sutarties nutraukimo dienos (2018 m. balandžio 27 d.).

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko reikalavimo sumokėti 34,19 Eur draudimo įmoką pagrįstumo.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad Civilinio kodekso 6.987 straipsnyje įtvirtinta tokia draudimo sutarties samprata: draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Pareiškėjas su draudiku sudarė savanorišką Draudimo sutartį, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu sutarčių laisvės principu, reiškiančiu, kad šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra pasiūlyti sutarties sąlygas ar jų turinį, tokio pobūdžio sutartyse turi teisę savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse (standartinėse sąlygose), tiek draudimo liudijime (polise) aptartose individualiose sąlygose. Taisyklėse, be kita ko, įtvirtinamos draudiko, draudėjo, apdraustojo, naudos gavėjo ir nukentėjusiojo trečiojo asmens teisės ir pareigos, nurodomos draudimo sutarties pakeitimo ir nutraukimo sąlygos, šalių tarpusavio atsiskaitymo nutraukus draudimo sutartį tvarka (Draudimo įstatymo 92 straipsnio 1 dalies 7,10 ir 11 punktai). Pagal draudiko pasiūlytas sąlygas teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalis).

Atsižvelgiant į tai, kad ginčas yra susijęs su skoliniu reikalavimu, atsiradusiu nutraukus Draudimo sutartį, pareiškėjui teigiant, kad draudikas nepagrįstai reikalauja sumokėti draudimo įmoką už draudimo apsaugą nuo 2018 m. kovo 11 d. iki 2018 m. balandžio 27 d., pažymėtina, kad draudėjo pareigą mokėti draudimo įmokas numato ne tik Civilinio kodekso 6.987 straipsnio nuostatos, bet ir 6.1004 straipsnio 1 dalis, kurioje numatyta, kad draudėjas privalo už draudimo apsaugą mokėti draudikui draudimo sutartyje ar įstatyme nustatytais terminais nustatyto dydžio pinigų sumą ar sumas (draudimo įmokas). Civilinio kodekso 6.1009 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad draudėjas turi teisę nutraukti draudimo sutartį bet koku atveju, tačiau pagal šio straipsnio 4 dalį, jeigu draudėjas nutraukia draudimo sutartį prieš terminą, sumokėta draudikui draudimo įmoka (premija) negražinama, jei draudimo sutartis nenumato ko kita.

BDSS, kurios, kaip matyti iš pareiškėjui išduoto Draudimo poliso, laikytinos standartinėmis Draudimo sutarties sąlygomis, 5.4 punkte yra įtvirtinta draudimo sutarties nutraukimo tvarka. BDSS 5.4.1 punkte įtvirtinta, kad draudėjas turi teisę vienašališkai nutraukti draudimo sutartį šiais atvejais: raštu prieš vieną mėnesį pranešdamas apie tai draudikui (5.4.1.1 papunktis); raštu prieš vieną mėnesį pranešdamas apie tai įmonei, perėmusiai draudiko teises ir pareigas kylančias iš draudimo sutarties (5.4.1.2 papunktis). BDSS 5.6.1 papunktyje įtvirtinta, kad draudimo sutartį nutraukus prieš terminą, draudikas visada turi teisę į įmokos dalį už draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, o likusi draudimo įmokos dalis nėra gražinama, jeigu draudimo sutartis yra nutraukiama remiantis BDSS 5.4.2.1–5.4.2.6 papunkčiais.

Šių nuostatų kontekste pažymėtina, kad Civilinio kodekso 6.992 straipsnio 1 dalyje

įtvirtinta, kad kai draudimo sutartis sudaroma pagal draudimo rūšies taisykles, parengtas įstatymų nustatyta tvarka, draudimo sutarčiai atitinkamai taikomas ir Civilinio kodekso 6.185 straipsnis. Minėto straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad sutarties standartinės sąlygos privalomos kitai šaliai tik tuo atveju, jeigu jai buvo sudaryta tinkama galimybė su tomis sąlygomis susipažinti. Tai reiškia, kad minėtos BDSS nuostatos pareiškėjui taikytinos tik tuo atveju, jeigu jis su jomis buvo tinkamai supažindintas. Nors pareiškėjas kreipimesi nurodė neturėjęs informacijos, jog apie sutarties nutraukimą draudiką jis turi informuoti raštu, Lietuvos bankas šį kreipimosi motyvą laiko nepagrįstu, nes, kaip matyti iš draudiko pateiktų duomenų, prieš sudarant Draudimo sutartį pareiškėjas buvo informuotas apie tai, kad BDSS yra Draudimo sutarties dalis. Ši informacija buvo nurodyta pareiškėjui el. paštu atsiųstame pasiūlyme, t. y. pavyzdiniame polise, be to, kartu su el. laišku pareiškėjui buvo atsiųstos ir Taisyklės, kurių sudedamoji dalis yra BDSS. Šią aplinkybę patvirtina draudiko pateikti el. susirašinėjimo su pareiškėju duomenys. Taisyklės ir BDSS yra nurodytos ir sudarius Draudimo sutartį pareiškėjui išduotame Draudimo polise, dalyje „Draudimo taisyklės“. Remiantis šiomis aplinkybėmis, konstatuotina, kad apie nurodytas BDSS nuostatas pareiškėjui buvo žinoma, jis turėjo galimybę su jomis susipažinti dar prieš sudarydamas Draudimo sutartį (Draudimo sutartis sudaryta kitą dieną po pasiūlymo pateikimo), taigi jų turėjo laikytis ir vykdyti iš Draudimo sutarties kylančius įsipareigojimus.

Kaip matyti iš bylos duomenų, pareiškėjas draudimo įmoką už draudimo apsaugą turėjo sumokėti iki 2018 m. kovo 11 d., o apie įmokos datą ir dydį draudikas pareiškėją informavo likus 14 dienų iki mokėjimo dienos – 2018 m. vasario 25 d. Pranešime pareiškėjui taip pat buvo nurodyta, kad dėl draudimo įmokos ar jos dalies nesumokėjimo galiojanti draudimo sutartis nenutraukiama. Pareiškėjas mokėjimo neatliko, todėl 2018 m. balandžio 25 d. draudikas informavo pareiškėją apie išskolinimą, o gavęs 2018 m. balandžio 27 d. pretenziją Draudimo sutartį draudikas nutraukė tą pačią dieną, neskaičiuodamas vieno mėnesio termino nuo rašytinio reikalavimo nutraukti sutartį pateikimo. Byloje nėra duomenų, kad iki 2018 m. balandžio 25 d. pareiškėjas būtų raštu informavęs draudiką apie sutarties nutraukimą, todėl konstatuotina, kad be aiškiai išreikštos pareiškėjo valios draudikas neturėjo nei teisės, nei pareigos nutraukti su pareiškėju sudarytos Draudimo sutarties.

Atkreiptinas dėmesys, kad toks sutarties nutraukimo metodas, kai sutartis nutraukiama automatiškai, draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos, nėra įtvirtintas nei Draudimo sutartyje, nei teisės aktų nuostatose, todėl pareiškėjas nepagrįstai teigia, kad sutartis turėtų būti nutraukta automatiškai. Be to, tokią poziciją pareiškėjas grindžia aplinkybe, kad trečiųjų asmenų (kitos draudimo bendrovės) darbuotoja jam nurodė, jog bendrovės praktika yra tokia, kad nesumokėjus įmokos sutartis nutraukiama, tačiau tokie pareiškėjo kreipimosi motyvai nagrinėjamu atveju neturi jokios teisinės reikšmės, nes nėra niekaip susiję su šalių sudaryta Draudimo sutartimi. Be to, kaip minėta, 2018 m. vasario 25 d. pranešime pareiškėjui buvo nurodyta, jog nesumokėjus draudimo įmokos Draudimo sutartis nėra nutraukiama automatiškai, todėl pareiškėjas negalėjo turėti jokio su Draudimo sutarties nuostatomis ar su draudiku susijusiais santykiais pagrįsto teisėto lūkesčio, jog nesumokėjus draudimo įmokos Draudimo sutartis bus nutraukta automatiškai.

Sprendžiant, ar draudikas, nutraukus Draudimo sutartį, pagrįstai reikalauja sumokėti skolą – 34,19 Eur draudimo įmoką už laikotarpį nuo 2018 m. kovo 11 d. (Draudimo polise numatytos draudimo įmokos mokėjimo dienos) iki 2018 m. balandžio 27 d. (Draudimo sutarties nutraukimo dienos), pakartotinai pažymėtina, kad draudėjas turi pareigą mokėti už draudimo apsaugą, o nutraukus draudimo sutartį prieš terminą sumokėta draudimo įmoka nėra gražinama, jeigu sutartyje nenumatyta kitaip (Civilinio kodekso 6.987 straipsnis, 6.1004 straipsnio 1 dalis, 6.1009 straipsnio 2 dalis). Minėtų teisės aktų nuostatos iš esmės perkeltos ir į BDSS 5.6.1 papunktį, pagal kurį, nutraukus Draudimo sutartį, draudikui lieka teisė į įmokos dalį už draudimo apsaugos laikotarpį. Sistemiskai įvertinus nurodytas Draudimo sutarties ir teisės aktų nuostatas darytina išvada, kad draudikas pagrįstai reikalauja pareiškėjo įvykdyti skolinį įsipareigojimą – sumokėti 34,19 Eur draudimo įmoką – už laikotarpį nuo 2018 m. kovo 11 d. iki 2018 m.

balandžio 27 d., nes draudimo įmokos mokėjimas yra siejamas su draudimo apsaugos teikimo laikotarpiu, o draudimo apsauga pareiškėjui buvo teikiama iki 2018 m. balandžio 27 d. Todėl pareiškėjo reikalavimas rekomenduoti draudikui atsisakyti 34,19 Eur reikalavimo yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo V. P. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Kredito ir mokėjimo paslaugų priežiūros skyriaus
viršininkė, pavadojanti Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Renata Babkauskaitė